

RAHVUSOOPERID: Eestil ja Leedul ühised probleemid

Tundkem oma naabreid

Leedu Ooperi- ja Balletiteatril on rikas kava ja vägevad lavastused

PILLE PALM

muusikaajakirjanik

Sel nädalal olid meie Rahvusoope-
ris eriliselt esindatud Leedu kollee-
gid. "Nabuccos" laulis kolm küla-
lissolisti, dirigeeris Leedu Ooperi-
ja Balletiteatri peadirigent Marty-
nas Staškus; "Giselle'is" tantsis ni-
miosa Nelé Beliakaité, "Öde Ange-
licas" tegi proove Asta Krikšciun-
aite.

Leedu ooperiteater on praegu
sarnaselt Estoniaga oluliste muu-
datuste teel. Kui meil on juba Rah-
vusooperi staatuseeni jõutud, siis
seal käivad selleks ettevalmistu-
sed. "Vastav seaduseelnõu on küll
juba seimis," ütles Martynas
Staškus, "aga uus president Valdas
Adamkus tahab enne selle vas-
tuvõtmist viia läbi mitmete amet-
kondade reformi. Eesseisva hari-
dus- ja kultuuriministeeriumide
ühendamise tõttu on rahvusteatri-
te seadus pandud ootama."

27-aastane peadirigent Martynas
Staškus on sel kohal olnud pool
aastat – staažikas Juonas Aleksa
otsustas tervise tõttu koormust vä-
hendada ja juhatada vaid teatud
arvu etendusi. Ka Leedus seisab
ees uute teatrijuhtide valimine, se-
ni täidab peadirektori ülesandeid
inseneriharidusega, aga suurte
teatrikogemustega Kestutis Men-
deris.

Leedu Ooperi- ja Balletiteater on
nn repertuaariteater, kus korraga
on mängukavas ligi 40 teost, mida
esitatakse keskmiselt kord kuus –
umbes 20 suurt ooperit, tosinajagu
ballette, aga vaid kaks operetti.

Ülekanne Estoniast

"Operette lavastatakse meil arvu-
kalt nii Kaunases kui ka Klaipė-
das," põhjendas peadirigent. "Vil-
niuses on juba aastaid tavaks hoi-
da laval üks-kaks klassikalist ope-
retti, aga see-eest on need suurejoo-
nelised ja rikkalikud lavastused.
Praeguseks on nendeks "Mustlas-
parun" ja "Viini veri". Tahan eri-
ti rõhutada "Viini verd", mis esi-
etendus alles veebruari alguses.
See on Monica Wiesleri ja Eldor
Renteri Estoniast üle kantud lavas-
tus. Ainult dekoratsioone tuli avar-
dada, sest meil on hulga suurem la-

Leedu Ooperi- ja Balletiteatri peadirigent Martynas Staškus on 27-aastane ja juhatanud peadirigendina pool aastat

ees uute teatrijuhtide valimine, seni täidab peadirektori ülesandeid inseneriharidusega, aga suurte teatrikogemustega Kestutis Menderis.

Leedu Ooperi- ja Balletiteater on nn repertuaariteater, kus korraka mängukavas ligi 40 teost, mida esitatakse keskmiselt kord kuus – umbes 20 suurt ooperit, tosinajagu ballette, aga vaid kaks operetti.

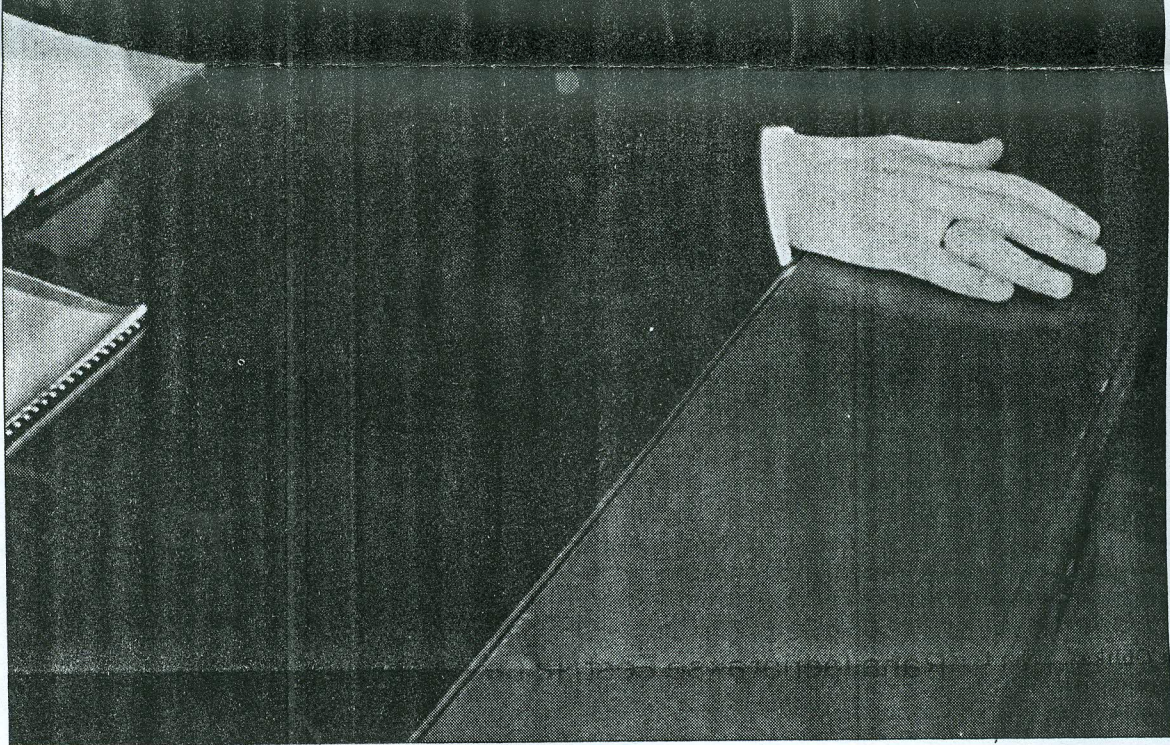
Ülekanne Estoniast

"Operette lavastatakse meil arvukalt nii Kaunases kui ka Klaipėdas," põhjendas peadirigent. "Vilniuses on juba aastaid tavaks hoida laval üks-kaks klassikalist operetti, aga see-eest on need suurejoonelised ja rikkalikud lavastused. Praeguseks on nendeks "Mustlaspärün" ja "Viini veri". Tahan eriti rõhutada "Viini verd", mis esietendus alles veebruaril alguses. See on Monica Wiesleri ja Eldor Renteri Estoniast üle kantud lavastus. Ainult dekoratsioonid tuli avardada, sest meil on hulga suurem lava. Renterit tuntakse Vilniuses ammu ja tema töid hinnatakse kõrgetasemelisteks."

Ooperite nimistu on Vilniuses aukartustäratav. Kõige paremini läheb Verdi – "Aida", "Trubaduuri", "Traviata", "Don Carlo", "Nabucco", "Macbeth", järgmisel hooajal tuleb "Saatused jõud", mis võetakse kavas ekstras Irena Milkevičiute jaoks.

Hiilgavat sopranit Irena Milkevičiutet teab meie ooperipublik juba üle 15 aasta. Tema esinemised "Traviatas", "Don Carloses", "Nabuccos" jm on olnud alati ülilimena. Praegu on Milkevičiute Milano, et debüteerida kuulsa La Scala laval.

Suurtest ooperitest – Puccini "Tosca", Donizetti "Lucia di Lammermoor", Weberi "Nõidkütt", Mozarti "Röövimine Serailist" – läheb ainult viimane leedu keeles, teised on originaalis koos valguskirjas tõlkega. Ka järgmine uusla-

Leedu Ooperi- ja Balletiteatri peadirigent Martynas Staškus on 27-aastane ja juhatanud peadirigendina pool aastat.

RAIGO PAJULA

vastus – Gounod' "Faust" esitatakse leedu keeles. Erandiks on "Traviata", millel on mõlemad variandid. Tavalises mängukavas originaalis, vana-aastaõhtuti aga leedu keeles. Traditsioon, et 31. detsembril mängitakse "Traviatat", on juba mitukümmend aastat kestnud.

Rahvusliku ooperi mõõn

Probleemiks on Leedus, nagu meilgi, rahvusliku ooperi areng. Praegu repertuaaris olev Vitautas Kloba "Pilenai" (ajalooline süžee) on laval juba 25 aastat ja seda esitatakse rahvuslik-riiklike tähtpäevade puhul. Hiljuti peetud suurest nõupidamisest heliloojatega loodetakse aga jääminekut.

Leedu Ooperi- ja Balletiteatril on suur balletitrupp – ligi 80 tantsijat, neist umbes 20 solisti. Kavas on peaaegu kogu klassikaline tipprepertuaar: Adami "Giselle", Løvens-

kioldi "Sülfiid", Minkuse "Don Quijote", Tšaikovski "Uinuv kunitar", "Luikede järv", "Pähklipureja" jt.

Kaasaegsematest on esikohal Eduardas Balsise "Ussikuninganna Egle", Bizet-Štšedrini "Carmen" ja Vladimir Vassiljevi lavastatud Prokofjevi "Romeo ja Julia".

Viimase lavastuslik idee pärineb Mstislav Rostropovičilt: orkester mängib kesk lava ja kogu tegevustik tantsitakse ümber orkestri. Selle lavastusega seisab trupil just ees sõit Washingtoni. Ooperitruppi ootab aga kuuajaline gastroll Hollandisse Verdi "Aidaga". Bizet-Štšedrini "Carmeni" tõi Leedus välja Poola päritolu tõusev täht Christoph Pastor, kelle klassikaline tantsuleksika põimub kaasaegse euroopaliku mõtlemisviisiga. Maia Plisetskaja (kel on Leedu kodakondsus) on sellele andnud väga kõrge hinnangu. Aprillis

tuleb lavale Mikis Teodorakise "Kreeklane Zorbas", mille eksootiline balletiversioon kantakse üle Warssawi Wielki-teatrist.

Peadirigent Martynas Staškus hindab Leedu teatri taset kõrgeks: "Meil on palju väga häid lauljaid ja väga häid lavastusi, aga töökorralduses oleme küll veel vanas ajas. Näiteks planeerimine – esmakordselt sai selleks poolaastaks pandud kokku mängukava mitmeks kuuks ette. Nii kaugele nagu Eesti Rahvusooperis, kus on täpselt teada kogu hooaeg, me pole jõudnud."

Õnneks pole Vilnius ja Tallinn teineteisest kaugel, koostöö võib sujuvalt jätkuda. Meil laulab reedesel "Õde Angelica" esietendusel Asta Krikšciunaite, "Carmenis" on nimirolli kinnitatud Inessa Lindurgite, "Nabuccos" jätkab Sigute Stonyte jne.